

2.^A DESENA DE JUNY
LEIPZIG - 1924

L'HOME QUE RESOL
TOTS ELS PROBLEMES

Aquest home meravellós és el general Primo de Rivera. En un tres i no res, ha resolt, diu ell, el problema terrorista (el botxí de Barcelona, si pogué's parlar, protestaria), el problema de les subsistències, el problema dels funcionaris judicials, el problema ferroviari, i (això ja no cal dir ho) el problema separatista català. Ho ha dit i repetit en discursos, notes, telegrams, declaracions, i sobre tot en el seu missatge sense fils als americans del centre i del sud.

Ens fa l'efecte que el president del Directori militar espanyol, quan diu tot això, no diu mentida. Es un d'aquests mentiders que arriben a creuers les propies invencions. I aleshores ja no són mentiders amb intenció, sino pobres enganyats per la pròpia xerrameca. En els cervells estovats pel vici, aquest fenomen d'anormalitat psicològica és freqüent.

Repetint les glòries imaginàries, daurades pel Jerez i el xampany escumós, un hom així és víctima d'un auto engany. El deliri de grandeses és la conseqüència d'aquest estat. Perquè ha signat un garbuix de reials decrets i reials ordres, En Primo de Rivera es fa la il·lusió que ha resolt els problemes. No ha fet altra cosa sinó complicarlos, espatllar-los o deixarlos tal com estaven. Això darrer en el millor cas. Pel que toca al problema català, la seva solució està a la vista de tothom que tingui ulls. Ha ajudat molt a resoldre l. certament, però resoldre l en un sentit contrari del que ell es proposava. El dictador fa pràcticament la competència a l'Estat Català d'En Macià i a Acció Catalana.

La gent, en bona veritat, no li demanava tant. No li demanava pas que resolgués tots els problemes del català al de l'aviram. N'hauria tingut prou amb la solució del problema del Marroc. I precisament és aquest el problema que encare està per resoldre. Aquests llamps de la guerra que formen el Directori l'han pegada per solucionar els problemes que pertocquen als polítics, als economistes, als advocats, als enginyers i als pedagogs, i han deixat de banda el problema que pertoca més directament als militars. Es que ho fan per modestia?

Quan el Directori deixi el poder—o quan li facin deixar—la seva herència serà una terrible nosa per als successors. Planyem des d'ara els governants espanyols que es trobin amb la realitat del problema català, tal com els militars el van posant. Fins ens sentim una mica avergonyits de pensar que, en aquests temps, son els adversaris els qui ens fan la millor feina.

EL VERÍ DE L'OPRESSIÓ

El Dr. Lluís Carreras, pvre., l'il·lustre sacerdot i patriota, al qual el rei d'España i En Primo de Ribera posaren el veto en esser nomenat canonge de la Seu de Barcelona pel Sant Pare, acaba d'esser exiliat de Catalunya per ordre del General Lossada a causa de «su persistente actuación contra la Patria y la dinastia». En donar aquesta ordre d'exili contra un sacerdot, que naturalment gaudeix del fur eclesiàstic, va dir en Lozada que ho feia «para que se viera hasta donde él era capaz de llegar».

—Segueix la persecució contra la nostra llengua. A l'Hospital de Sta. Maria de Lleyda han fet treure tots els rètols en català i han prohibit que hom n'hi posi cap que no estigui escrit en la llengua de l'opressor.

—En estrenar la Fira de Mostres d'enguany i en recorre la comitiva oficial les instal·lacions, aquell general Barrera, que els badocs suposaven més amic de Catalunya que no pas en Lossada, s'aturà uns moments davant la bella parada de l'Editorial Catalana, i en veure que tot estava escrit en la nostra llengua, digué a mitja veu: «Eso tiene que acabar!».

—El Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria ha estat multat amb 1.000 ptes. per haver tramès un telegrama d'enhonabona a M. Herriot, cap de les esquerres franceses que acaba d'enderrocar el govern quasi-dictatorial de M. Poincaré. Que facin el que vulguin, que aquests dictadors espanyols de per riure també cauran!

—Es tal l'odi dels espanyols en contra nostre que ni poden sofrir de veure escrit el nom de la nostra pàtria. D'una comunicació de l'Institut Agrícola Català de S. Isidre, en la qual es deia que l'Institut defensava els interessos de l'agricultura de Catalunya i les altres regions espanyoles fou borrrat el nom de Catalunya per la censura. El diari «El Sol» de Madrid parlava de la «Associació Catalana d'Estudiants» i la paraula *catalana* fou borrrada per la censura!

—El general Carsi, governador de Girona ha imposat una multa de 2.500 pessetes al Sr. Paulí Gelí, antic diputat d'Acció Catalana, per haver demanat la inclusió en el cens electoral de Vilamacolum.

—A Castelló d'Empúries foren empresonats els senyors Jaume Cabarrocas i Lluç, Pere Moner, Josep Ferreró, Antoni Moner, Andreu Gibert, i Bonaventura Juncà, per esser catalanistes. Després de set dies d'estar a la presó, foren posats en llibertat pagant, però, cadascú la multa de 2.250 ptes. i a més el Sr. Vicents Llovet fou processat.

—Durant les famoses eleccions d'En Fournier al districte de Torroella de Montgrí, fetes usant de la força i la violència per ofegar la voluntat popular, el notari de Figueres Sr. Dalí, fou detingut arbitràriament en anar a exercir les seves funcions de dipositari de la fe pública. Quan fou posat en llibertat entaulà un recurs contra el qui aleshores era governador de Girona, Sr. Lueje. Ara els militars han sotmès aquest notari a totes les pressions i violències imaginables per a lograr que renunciés a prosseguir el seu recurs, però tot ha estat en debades i el senyor Dalí manté el seu plet. Veient això han ficat a la presó el seu fill, un jove de 19 anys. Es presentaren a casa seva com si anessin a fer un registre, però ja advertiren a l'entrar que encara que no trobessin res a la casa, de totes maneres s'emportarien pres aquest jove i el tindrien a la presó fins que el seu pare, renunciés a prosseguir el plet. A pesar de tot, el Sr. Dalí es manté ferm en reclamar que se li faci justícia.

—La bandera espanyola que ara obliguen a issar a tot arreu, i que també era a la Biblioteca Popular d'Olot, aparegué un matí esquinçada. Amb aquest motiu foren fetes moltes detencions en aquella població, que sols do-

naren per resultat excitar encara més la gent contra els invasors.

—Les comunicacions del governador de Barcelona a tots els advocats que votaren per no publicar la Guia judicial en espanyol, imposant-los la multa de 500 pts., foren presentades als domicilis dels interessats, a altes hores de la matinada. Aquest procediment de exercit espanyol d'ocupació de Catalunya és el mateix que usava l'exèrcit alemany d'ocupació de Bèlgica.

—Al Sr. Tomàs Carbó, director del periodíc «Joventut» de Valls, li fou imposada una multa. En anar-la a pagar demanà, com es natural, que li lliuresin un rebut, a la qual cosa l'espanyol si negà. Allavors ell digué que pagaria en paper segellat, però l'espanyol li exigí que fos en metàl·lic, i com que el Sr. Carbó es va negar a fer-ho sense rebut, fou empresonat.

LA REACCIÓ PATRIÓTICA

S'està repartint profusament el fascicle según de la serie «Prat de la Ribera», dedicat a «La Llengua».

—Els professors i els alumnes de les Escoles de la Casa de Caritat de Barcelona reberen ordre d'assistir a la festa que al Parc de Barcelona havien organitzat les autoritats espanyoles d'ocupació a honor de llur rei. Varis alumnes i professors es negaren a assistir-hi, i dos dels professors han estat destituïts.

—Com es eapigut, el general Lossada ordenà al Col·legi d'Advocats de Barcelona que la Guia Judicial fos publicada d'ara endavant en la llengua de l'opressor. En junta general el Col·legi acordà no publicar enguany cap Guia i afirmà que el Col·legi no havia d'acatar les ordres d'un govern revolucionari, sinó sols d'un govern legalment i constitucionalment constituït. El general Lossada imposà la multa de 500 pts. a tots els 200 advocats que votaren aquest acord, però els advocats han acordat no pagar, passi el que passi. A més, en la renovació de càrrecs de la Junta del Col·legi fou elegida per 260 vots contra zero la candidatura integrada pels senyors Abadal, Carrasco i altres eminents patriotes.

—En la renovació de càrrecs de la Junta Directiva de l'Associació d'Enginyers Industrials, també fou la can-

didatura patrocinada pels patriotes la que triomfà per gran majoria de vots.

—Mentre els catalans es mantenen fermes contra les persecucions dels espanyols a dins de Catalunya, la Delegació Catalana a l'estranger prossegueix amb tota activitat les gestions per la llibertat de la nostra Patria a Ginebra, Paris i Londres.

—Els periodistes italians que han estat a Catalunya formant part del seguici dels Reis d'Italia han pogut constatar diverses vegades el fet sempre viu de l'existència del nacionalisme català i l'estat d'opressió en que es troba Catalunya sota el govern del Directori en la obra del qual ningú d'ells creu. Recordem a aquest afecte un sol cas entre altres que podriem esmentar: En el dinar amb què foren obsequiats aquells periodistes per l'Associació de la Premsa diària de Barcelona el dia 13 a l'Hotel Colon, el brindis d'un periodista italià que cantava les exel·lències d'Espanya com si fos la pàtria dels catalans promogué la protesta d'uns patriotes, sentint-se crïts de «la nostra terra es Catalunya» i altres. Naturalment hi va haver les contra-protestes imprescindibles d'alguns energúmens espanyols i botiflers. L'incident que tingué per un instant tot l'aire de fort aldarull, feu veure als italians quin és l'estat d'esperit del nostre poble, que malgrat el perill que això suposa (sobre tot tenint en compte que ens trobem en estat de guerra i que a l'àpat assistia gent com el militar Sr. Foronda, dels tramvies) sap afirmar la seva personalitat.

LES VISITES REIALS A BARCELONA

L'homenatge dels alcaldes botiflers imposats per nomenamet dels espanyols contra la voluntat dels pobles de Catalunya, al rei estranger que els nomenà, fou un verdader «èxit». Varis alcaldes de la «província» de Girona assistiren a la recepció solament per què la Guardia Civil es presentà a llurs domicilis i els feu seguir per força. El governador «passà llista» als alcaldes botiflers abans de comensar la recepció per veure si hi eren tots. Amb tot i això, foren molts els que hi mancaren.

—Amb motiu de la vinguda dels Reis d'Italia a Barcelona, s'ha repartit pro-

fusament una circular escrita en italià a la colònia italiana de Barcelona, al seguici reial i tramesa a Itàlia a personalitats i a periodistes, en la qual s'exposa la situació actual de Catalunya i les vexacions que contra ella cometien els espanyols. D'ella retallem i traduím aquests paràgrafs: «Han estat fetes indicacions i ha estat conseguit que els Reis d'Itàlia visitin Barcelona sense la presència dels Reis d'Espanya i del President del Directori. No obstant la situació especial de la vida política catalana impideix al poble d'expressar amb absoluta llibertat la seva simpatia a Itàlia, per tal de no ésser víctima de nous ultratges..... Existeix a Catalunya entre els elements intel·lectuals una corrent de simpatia per Itàlia, però no es possible ferne ara cap manifestació per que això, reportaria greus inconvenients».

—A més dels bans acostumats, la vigília de l'arribada dels Reis d'Itàlia, l'alcalde espanyol de Barcelona feu llegir una crida en tot els teatres de la ciutat dient que era necessari que «desde la suntuosa morada hasta la modesta vivienda ostenten colgaduras e iluminaciones [los edificios]». Efectivament l'endemà en la majoria dels carrers, adhiuc dels més cèntrics, no es veia un sol domàs per remei. L'alcalde-coronel s'ha cobert de gloria: es veu que realment té influència sobre els habitants de la ciutat que mana.

—Durant la celebració del tè dansant ofert per l'Almirall de l'esquadra italiana a bord del cuirassat «Conte di Cavour» el mateix dia 13, hom pogué veure volejar al pen del cuirassat 3 banderes catalanes de proporcions regulars. La llur presència fou motiu de fonda perturbació de les nostres autoritats governatives locals. Es de creure que ells s'averonyiren interiorment (si és que els restava un bri de vergonya) davant el gest simpàtic, que mereix la nostra reconeixença, dels marins italians que han volgut retre homenatge a la bandera del país on se troven.

L'ATEMPTAT CONTRA EN LOSSADA

—En acudir el general Lossada al foc que durant la nit del 30 de Maig hi hagué a una fàbrica de Borcelona li foren engegat tres o quatre trets. Sembla que fou tocat d'un braç.

LA DISCIPLINA DE L'EXERCIT ESPANYOL

A Madrid ha estat descobert un complot d'oficials de Marina. La policia sorprengué una reunió presidida per l'almirall Pintado, cap del Concell de l'Armada. Les reclamacions eren de protesta contra el Directori i per demanar nugment de sou. Cap diari ha pogut parlar d'aquest fet, però tots han portat la nova de que l'almirall Pintado «anava a passar l'estiu» a Canaries. Quast tota la oficialitat de Marina és frvorable [a aquest moviment, com es demostrà amb el gran nombre de militars que anaren a acomiadar l'almirall desterrat, a l'estació de Madrid.

ELS SAVIS FRANCESOS EN DEFENSA DE LA CULTURA CATALANA

L'atac de la Mancomunitat botiflera contra la cultura catalana, destituint els professors, tancant les escoles i deixant desemparats els alumnes, ha repercutit a l'estranger. L'organització internacional «Rapprochement Universitaire» de París convocà una reunió per a parlar-ne, presidida per M. Legonis, catedràtic de la Sorbona. Assistiren a la reunió els professors i savis més notables de França, MM. Ch. Richet, Georges Renard, Camerlynck, Kergomard, Hadamar, Chamard, Bouglé, Beaulavon, Hérold, Delacroix, Gley, etc. i havien tramès llur adhesió MM. H. Hanser, Eisenmann, Mornet, Brunot, Meillet, Paul Boyer, etc. i la comtesa de Noailles. Considerant que la supressió d'un centre intel·lectual es un atemptat a l'intel·ligència, semblant als dels temps de la Rússia dels Tsars, acord fou prè d'adreçar un missatge de simpatia als professors catalans en nom de llurs col·legues francesos, felicitant-los per l'obra realitzada i protestant de l'acte arbitrari que els ha colpit. El «Rapprochement Universitaire» es proposa de fer firmar aquest missatge per tots els intel·lectuals francesos i estrangers de major relleu i creu que cal apel·lar a la Societat de les Nacions.

FACÈCIES

—L'acreditat «tenorio», «juerguista», «corrido» etc. (tot son paraules espanyoles, per que en català no'n tenim)

general Primo de Ribera, restaurador de l'ordre i la moralitat a Espanya, va dir en el meeting de propaganda del «Partido de Unión Patriótica» celebrat a Medina del Campo, que el lema del nou partit havia d'ésser «Dios, Patria y Mujer». Olè!

—Al carrer de Lluís el Piadós de Barcelona, hi ha ballades, com cada any, en aquest temps. Però enguany, no podent ornar el carrer amb la bandera de les quatre barres, que ara hom ha declarat enemiga de la patria espanyola, els veïns decidiren de no posar-n'hi cap. L'espieta, que mai no manca, anà a portar la nova a càl Manaia, i el Manaia, [es clar, obligà aleshores a penjar en aquell lloc la bandera espanyola, la qual, amb motiu d'aquestes imposicions tan germaniviles cada día es més estimada dels catalans.

—En uns exàmens de Batxillerat el catedràtic pregunta:

—Quien escribió el Quijote?

—Santa Teresa—respon l'alumne.

L'alumne que era don Darius Romeu i Freixa, actualment Baró de Viver, fou aprovat solament per que el seu pare era home d'influència. Després intentà seguir una carrera, però fou inútil perque no arribà a aprovar cap assignatura. Finalment intentà comprar algun títol que li sortís baratet i fàcil d'adquirir. No te res d'estrany, doncs, que les institucions de cultura de la Mancomunitat li facin tanta nosa.

—El Baró de Viver, un dels més fermes puntals de l'«ordre i la moralitat» a Catalunya, té una «historia» molt llarga. Uua de les més legítimes honres d'aquest «hidalgo» és el pegar i maltractar la seva senyora. L'estima tant que per evitar que seguís sofrint els seus maltractes, decidí tancar-la a un manicomi, amb tot i que ella té el cap més clar que no pas ell. Sort que els pares d'aquesta senyora arribaren a temps per evitar-ho.

No ha d'estranyar a ningú, doncs, que una ànimeta així no tingui cap escrúpul per fer el denigrant ofici de traïdor contra la seva Pàtria, com ara està fent.

CATALUNYA I L'OPINIÓ ESTRANGERA

La premsa estrangera segueix parlant extensament de Catalunya. El

diari «La Unión, de Valparaiso, publicà un llarg article «La cuestión catalana» el 27 d'Abril. Els periòdics suïssos també en parlen: «La Sentinelle» del 21 de Maig, publica un article «La Catalogne: Une nationalité opprimée», A Londres la revista especialitzada «Foreign Affairs» ha publicat un article sobre el separatisme català, i el diari «The Daily Express» ultra un resum de la requesta presentada a la Societat de Nacions, porta un extens article sobre el problema català. La revista «Oc» de Tolosa segueix fent una admirable campanya a favor nostre. «La Dépêche» «Le Temps» i «Le Quotidien» així com quasi tota la premsa francesa, segueixen amb atenció el nostre plet nacional.

—El Comité Central Separatista Català de París ha començat la publicació del «Butlletí de Catalunya». En el primer número hi ha una documentada exposició dels atacs contra la cultura catalana, amb la clausura de les escoles de la Mancomunitat de Catalunya.

Traduïm a continuació alguns paràgrafs de l'article que M. Alberi Renaud ha publicat a «La Lanterne» (20 maig 1924) sota el títol «Al país del Cid. La reacció espanyola i la qüestió catalana»:

«Tots els governs que s'han succeït a Madrid han afirmat que el problema català no era sinó una simple qüestió de política interior, de caràcter purament administratiu i de règim local. La veritat és tot una altra cosa.

La qüestió catalana planteja un principi de llibertat i de nacionalitat la importància del qual ha semblat escapar a l'atenció de les cancelleries. Si Espanya hagués comprès els interessos de la civilització, hauria ja resolt aquest greu problema que pertorba de molt temps ençà la seva vida política; imitant l'exemple de l'Anglaterra respecte la Irlanda hauria fet justícia a les aspiracions de Catalunya. Però els directors madrilenys han seguit un camí oposat: en lloc d'escoltar les reivindicacions catalanes, ho han fet tot, amb una perfecta inconsciència, per vexar

els catalans en llurs sentiments nacionals i per sotmetre'ls a un règim d'opressió bastant anàleg al que presidia en altre temps els destins de Polònia sota els jous de Petrograd i de Berlin.

.....L'existència d'un poble burlat i oprès és una manca de sentit i un anacronisme en l'Europa contemporània.... Romandre sord o indiferent al llegendari desig de Catalunya d'alliberar-se de la tutela castellana, seria renegar dels grans principis de dret i de justícia internacional.

.....Veus ací, doncs, un nou problema internacional que es presenta a Europa. La dictadura actual, pels seus mètodes brutals i tirànics, en lloc no té adversaris més ardits que a Barcelona. Adhuc abandonats a llurs propies forces, els Catalans estan decidits per tots els mitjans a alliberar-se de la dominació reaccionària de Madrid. Ni la valor ni l'esperit de decisió els mancaran per lliurar-se d'un règim dictatorial que cada dia, al Marroc, dona la mesura de la seva feblesa i de la seva fragilitat.»

MODEL DE FULLA VOLANT

CATALÀ:

19 de juny 1924: diada de Corpus.

No hauràs vist enlloc lluir al sol la bandera de la teva pàtria. Una llengua estrangera a la que parles tu, t'haurà ferit les orelles en més d'un moment solemne. Hauràs contemplat en els llocs de més honor, homes que hi han estat posats per tal com traeixen la teva terra.

Aquest mateix dia hauràs enyorat alguna persona que estimes, la qual és a la presó o a l'exili perquè ha obrat com a bon català. Això t'haurà dut a la memòria mil perills de mort i de ruïna que d'ençà d'anys i anys tu i els teus haveu passat, i que no han vingut del curs natural de les coses, sino que els enemics del teu país els han preparat perquè us distraguessiu de treballar per Catalunya.

I sense voler hauràs pensat: «Corpus... Corpus de Sang. Agravis avui, agravis ahir: també, doncs, agravis demà? Catalans ací, espanyols allà... i també ací. Què em conta la història? Els catalans sempre han mirat de conciliar, més d'un cop han fet un vaitot per salvar... Espanya: els espanyols sempre han respost amb guites i amb ofenses: a l'últim els catalans han hagut de fers'hi amb la falç.»

Ja tens un punt de meditació per al Corpus de 1924 i per a la seva capvuitada: ara tu mateix treu-ne la conclusió, no sols amb el pensament, sino també, per poc que puguis, amb les mans.

(FES COPIES D'AQUESTA FULLA I REPARTEIX-LES.)